

i den Retning, som vi den Gang ønskede, men paa den anden Side maatte vi have Lov til at gaa ud fra, at der ikke vilde fremkomme Forslag, som i modsat Retning gjorde Brud paa eller rokkede ved Principperne i det, som man da den Gang blev enig om. Der maatte indhøstes længere Tids Erfaringer, før man kunde ønske eller fordre ny Principspørgsmaal optagne til Debat af Lovgivningsmagten eller væsentlige Forandringer i de nu en Gang vedtagne Regler gennemførte. Jeg mener derfor, at den højtærede Kultusminister ved det, der saaledes er gaaet forud for Loven af 24. Marts 1899, har haft fuldstændig Berettigelse til at indskrænke sit Forslag til at fjerne Uklarheder, supplere, hvad der har vist sig at være ufuldstændigt, og rette saadanne Bestemmelser, som Erfaringen allerede nu har vist at være mindre heldige i Praksis. Jeg tror, at det blev erkendes, at Forslaget, som det blev forelagt i det andet Ting af den højtærede Minister, holdt sig inden for denne Ramme, og at det heller ikke, i den Skikkelse, det nu har faaet, gør Brud paa den. Det foreliggende Forslag indeholder en meget stor Mængde Detailler, saaledes som ogsaa den højtærede Minister bemærkede. De gaa i Retning af at fjerne Uklarheder, supplere og rette, dog uden at røre ved Principperne, og jeg skal derfor lige saa lidt som den højtærede Minister indlade mig paa en udførlig Gennemgang af det, saa meget mere, som jeg mener, at Forslaget, hvor anbefalelsesværdigt det end er i sin Helhed, i det mindste med Hensyn til de allerfleste af Bestemmelserne, dog maa overvejes i et Udvalg netop paa Grund af den store Mængde Enkeltheder. Jeg skal derfor indskrænke mig til at omtale nogle ganske enkelte Bestemmelser, som mest springe i Øjnene.

Jeg skal da bemærke, at det i Forslaget, som har den største Betydning, saaledes som det oprindeligt blev forelagt, er en Forbedring af Andenlærernes Stilling, der er naaet paa den Maade, at de i deres Alderstillægsberegning faa medtaget deres fulde Aaretal som Andenlærere og ikke blot Halvdelen deraf. Det er en Ordning, som jeg ikke blot i denne specielle Retning, men overhovedet anser for at være i Overensstemmelse med den Aand, hvori man i sin Tid fra dette Tings Side søgte at gøre, hvad der kunde gøres for at højne Andenlærernes Stilling. Men ogsaa om nogle af de Bestemmelser, som ere komne ind i det andet Ting, mener jeg, at det maa erkendes, at de ere Ændringer, der

gaa i den Retning, som vi her i dette Ting ønske. Jeg sigter her navnlig til Skolemultipbestemmelserne, som vistnok maa betragtes som en Skærpselse. Ligeledes tror jeg, at det maa anses som i og for sig heldigt og stemmende med den Udvikling, som har vist sig ogsaa andre Steder, at Lærerraadene ved Købstadskolerne ere indførte som obligatoriske, medens Regeringen kun havde foreslaaet dem som noget, der kunde tilstedes.

Den højtærede Kultusminister talte særlig om to enkelte Punkter, og jeg maa erkende, at det ere disse, som særlig røre ved de store Stridsspørgsmaal, der i sin Tid vare fremme. Jeg tror dog tillige, det maa erkendes, at de Principper, vi ønskede gennemførte paa disse to Punkter, og som dette Ting holdt fast paa, ikke ere blevne krænkede ved de stedfundne Ændringer. Det første Punkt, som den højtærede Minister omtalte, er dette, at det Aaremaal, hvori man forlanger, at den, der vil have fast Ansættelse som Første- eller Ene-lærer, skal have haft anden Skolegerning, bliver nedsat fra 4 Aar til 2 Aar. Det, man i sin Tid lagde til Grund for Ordningen paa dette Punkt, var Ønsket om at hjælpe til, at veltjente Lærere ikke som Følge af den Kaldelsesmaade, som blev vedtagen, idelig og idelig skulde tilside-sættes for ganske unge Kræfter, som lige vare komne fra Seminarierne. Af Hensyn hertil mente man, at saadanne yngre Kræfter, som kom fra Seminarierne, burde have en rum Tids Lærergerning, før de fik fast Ansættelse. At man just satte Tiden til 4 Aar, kunde naturligvis ikke siges at indeholde noget Princip. Det er et vilkaarligt Tab, som man skønnede kunde være passende. At man nu efter Erfaringens Krav retter paa dette Tal, erkender jeg, kan ikke være af en væsentlig Betydning, da der dog er andre Forsigtighedsforanstaltninger, der blive i Kraft og ville kunne værne mod, at ikke en ganske ung uprøvet Kraft bliver kaldet til Skade for ældre veltjente Lærere. Til disse Foranstaltninger hører, som den højtærede Minister bemærkede, fremfor alt Reglen om, at fast Ansættelse i Eneleererebæder ikke kan naas før 25-Aarsalderen. Naar Forholdene stille sig saaledes, at denne Lem-pelse fra 4 til 2 Aar væsentlig bliver i de ældre Seminaristers Favør, mens det for yngre følger af sig selv, at de ville faa de fulde 4 Aar, mener jeg, at der ikke paa dette Punkt kan rettes nogen principiel Anke mod Forslaget, men at man er berettiget til at følge det, Erfaringen har